

TEMA

Så skal ulykkeskurven knækkes

- Vi skal have færre ulykker i byggebranchen

Bygge- og anlægsbranchen er en af de brancher, hvor der er den største risiko for arbejdsulykker:

- Hvert år dør ca. ti ansatte på grund af en arbejdsulykke.
- Hvert år anmeldes ca. 1.100 alvorlige arbejdsulykker.
- Hvert år anmeldes i alt ca. 5.000 arbejdsulykker – heraf er godt 1/5 alvorlige.
- Bygge- og anlægsbranchen står for 13 pct. af alle alvorlige arbejdsulykker og 1/5 af alle dødsulykker, – selvom kun 6 pct. af de beskæftigede er ansat i branchen.

Fra 2007 til 2011 er antallet af ulykker per beskæftiget i bygge- og anlægsbranchen steget med 6 pct., og i samme periode er antallet af alvorlige ulykker per beskæftiget i bygge- og anlægsbranchen steget med 45 pct.

Omkring halvdelen af de alvorlige ulykker, der anmeldes i bygge- og anlægsbranchen, sker i virksomheder med 1-19 ansatte. Ulykkesincidensen (det er antallet af anmeldte arbejdsulykker set i forhold til beskæftigelsen) er væsentligt højere i gruppen af små virksomheder med 1-4 ansatte, end i alle øvrige bygge- og anlægsvirksomheder.

Ulykkesincidensen for store virksomheder (mere end 50 ansatte) ligger meget tæt på gennemsnittet for hele branchen.



Handleplanen blev præsenteret på Jakons byggeplads på Frederiksberg en råkold januar morgen. Fra venstre Beskæftigelsesminister Mette Frederiksen (S), Direktør i Dansk Byggeri, Peter Stenholm og sikkerhedsleder i Jakon, Morten Walbeck.

Risikofyldt branche

Der er en højere frekvens af registrerede arbejdsulykker i bygge- og anlægsbranchen end i de fleste andre brancher. I modsætning til mange andre brancher har frekvensen af arbejdsulykker ikke været faldende.

Sikkerhed og ulykkesforebyggelse er vigtigt i en branche, hvor arbejdet overvejende er risikofyldt og udføres på skiftende og midlertidige arbejdssteder, ligesom mange forskellige faggrupper arbejder i et komplekst samspil.

Arbejdsmarkedets parter, bygherrerne, de rådgivende ingeniører og arkitekter samt Arbejdstilsynet har hver især gennem længere tid haft fokus på behovet for at få styrket ulykkesforebyggelsen i branchen, og der er sat adskillige tiltag i gang med dette formål. Effekterne af de mange tiltag er desværre ikke slået fuldt igennem i hele branchen, hvor udførelsen og især planlægningen af arbejdet i mange tilfælde stadig ikke foretages sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Handleplanen – baggrund

Handleplanen skal bidrage til en langsigtet og styrket forebyggende indsats i bygge og anlægsbranchen. Det er meningen, at der skal sættes gang i aktiviteter, der kan understøtte og udbygge det forebyggende arbejde, der allerede foregår. Der skal også sættes gang i nye fokuserede initiativer – særligt i de enkelte brancheområder med de mest udbredte alvorlige ulykker. Initiativerne skal bidrage til varigt at reducere frekvensen af ulykker.

Forskningen peger på, at det har en effekt, når arbejdsmiljøproblemerne angribes fra flere vinkler gennem forskellige initiativer. Det er ambitionen, at initiativerne i handleplanen netop kan sikre den indsats, som kan bidrage til at mindske ulykkerne.

Handleplanen – indhold

Handleplanen fokuserer på:

- Initiativer, der øger forebyggelsen i den enkelte virksomhed
- Initiativer, der sætter fokus på unge, lærlinge og nyansatte
- Initiativer, der øger forebyggelsen i løbet af det enkelte byggeprojekt fra design over projektering til gennemførelse
- Initiativer, der øger de enkelte aktørers viden og forståelse for sikker planlægning og udførelse af byggearbejde
- Initiativer, der understøtter samarbejdet om arbejdsmiljø på byggepladsen
- Initiativer, der understøtter den grundlæggende planlægning af byggepladserne og arbejdsprocesserne.

Under Hjelmene har samlet en række af handleplanens punkter. På de næste tre temasider kan du hurtigt finde det, der har relevans for dig – og dit firma.

Lærlinge

Initiativet fokuserer på rammerne for lærlinges hverdag og består af to sammenhængende indsatser: En indsats rettet mod værkstedstiden på skolerne og en indsats rettet mod at give praktikerne en bedre viden om oplæringen af lærlinge i det daglige arbejde. Projektet gennemføres i regi af Branchearbejdsmiljørådet for bygge- og anlægsbranchen (BAR-BA) i tæt samarbejde med organisationerne, de lokale uddannelsesudvalg, skolerne og de involverede faglærere.

Unge og nyansatte

- BAR-BA identificerer særligt ulykkestruede grupper og udvikler informationsmateriale (videokampagne) rettet til unge, samt metoder til virksomhedernes egenindsats.
- Byggeriets Arbejdsmiljøbus (BAM-BUS) gennemfører opsøgende aktiviteter i virksomheder og på byggepladser med unge og nyansatte.

Udenlandsk arbejdskraft

- BAR-BA udarbejder en vejledning til instruktion af udenlandsk arbejdskraft.
- Byggeriets Arbejdsmiljøbus tilbyder virksomheder og bygherrer vejledning om sikkerhed og sikkerhedskultur for udenlandsk arbejdskraft.
- Arbejdstilsynet og organisationerne bag uddannelseskortet fra Byggeriets Uddannelser undersøger, om uddannelseskortet fra Byggeriets Uddannelser på sigt kan indeholde oplysninger om anerkendte uddannelser, som udlændinge har taget i udlandet.



Der er nu etableret en gratis hotline for rådgivere, hvor man kan få svar på spørgsmål om bygherreansvaret og arbejdsmiljøkoordinering, projekterendes pligter efter arbejdsmiljøloven samt konkrete arbejdsmiljøforhold. Hotline kan kontaktes på 4080 1400.

Rådgivning og arbejdsmiljøkoordinering

- Bygherreforeningen reviderer "Anbefalinger om bygherrens ansvar for koordinering af arbejdsmiljø i byggeprojekter".
- DANSKE ARK og FRI reviderer "Ydelsesbeskrivelse for arbejdsmiljøkoordinering" og vejledning hertil.
- BAR-BA etablerer i samarbejde med DANSKE ARK og FRI på forsøgsbasis en hotline for rådgivere.

Bygherrer og rådgivere

- Organisationerne kortlægger i fællesskab, hvilke initiativer, der eksisterer i branchen, og muligheden for at styrke dem.
- Det fælles værdigrundlag for byggeriets aktører imellem BAR-BA, Bygherreforeningen, Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) og Foreningen af rådgivende ingeniører (FRI) fra 2005 om bl.a. formulering af arbejdsmiljøpolitik opdateres og formidles til deres medlemmer.
- Organisationerne udarbejder en fælles oversigt for det fremadrettede arbejde.
- Bygherreforeningen, FRI og DANSKE ARK vil sammen med BAR-BA og Byggeriets Arbejdsmiljøbus holde netværksmøder om bygherrens og rådgiveres arbejdsmiljø.
- Organisationerne udarbejder i fællesskab en strategi for kompetenceudvikling.
- Organisationerne anbefaler, at koordinatoruddannelsen evalueres.
- Arbejdstagersiden anbefaler, at bygherrens pligter justeres, så bygherren skal tage hensyn til sikkerhed allerede ved udbud af byggeopgaven.

Små virksomheder

- BAR-BA gennemfører informationsmøder rettet mod små virksomheder, organiseret under BAR-BA.
- BAR-BA målretter tjeklister fra forebyggelsespakkerne mod ulykker til brug på el- og malerområdet.
- Organisationerne udbreder kendskabet til forebyggelsespakkerne om ulykker.
- Arbejdstilsynet markedsfører forebyggelsespakkerne mod ulykker på tilsyn.
- BAR-BA går i dialog med leverandører og grossister om at formidle flyers til små virksomheder med fakta om ulykker og forebyggelse.
- 3F og Dansk Byggeri hjælper 15 virksomheder med at søge og anvende forebyggelsespakkerne mod ulykker. Projekterne skal skaffe viden om, hvilken type støtte og vejledning, der bedst motiverer virksomhederne til at bruge forebyggelsespakkerne.

Nye materialer om arbejdsmiljø

- Organisationerne indsamler erfaringer om bygherrer og koordinators rolle.
- BAR-BA udvikler i samarbejde med Bygherreforeningen, FRI og DANSKE ARK værktøjer og standarder til styring af og opfølgning på arbejdsmiljøprocesser i projekterings- og udførelsesfasen.
 - Organisationerne og Arbejdstilsynet arbejder for, at der iværksættes en udredning af årsager til ulykker i byggeriet, hvad angår mangelfuld projektering.
 - Organisationerne undersøger behov for at udvikle et IT-processtyringsværktøj med fokus på arbejdsmiljø

Byggeriets Arbejdsmiljøbus gennemfører opsøgende aktiviteter i virksomheder og på byggepladser med unge og nyansatte.

Samarbejde og AMO

- Organisationerne gennemfører en informationsindsats om gældende regler om arbejdsmiljøorganisation (AMO-regler).
- Organisationerne følger op på resultater fra den kommende AMO-evaluering.
- BAR-BA afdækker, hvilke typer supplerende AMO-uddannelser brancherne efterspørger, og udvikler en model for udbud af supplerende AMO-uddannelse.

Den ikke-professionelle bygherre

- BAR-BA og Bygherreforeningen afklarer mulighederne for, at en relevant folder om bygherres ansvar sendes ud sammen med byggetilladelser.
- BAR-BA går i dialog med Bolius, DANSKE BO-LIGARKITEKTER og foreninger for parcelhusejere for at udbrede kendskabet til folderen om bygherres ansvar.

Arbejdstilsynet

- Arbejdstilsynet leverer nye tal, der kan danne grundlag for ny viden i forbindelse med handleplanen.
- Arbejdstilsynet indarbejder den nye viden i tilsynets arbejde og kommunikation rettet mod bygge- og anlægsbranchen.

El-branchen

- Organisationerne iværksætter en kampagne om valg af arbejdsmiljørepræsentanter.
- Med udgangspunkt i vidensgrundlaget for el-branchen vil TEKNIQ og Dansk El-Forbund udarbejde og udbrede branchespecifikt materiale (håndbog).



VVS-branchen

- Organisationerne hyrer konsulenter til at udarbejde arbejdsprocesbeskrivelser (APB) i samarbejde med 10 konkrete mindre virksomheder for efterfølgende at udbrede dem til branchen.
- Organisationerne arrangerer en møderække på de tekniske skoler over for VVS-lærlinge og undervisere, hvor der sættes fokus på arbejdsmiljø i forhold til den faglige uddannelse.
- I forbindelse med møderækken på skolerne udstilles gode tekniske hjælpemidler.
- Organisationerne vil iværksætte kampagne for valg af arbejdsmiljørepræsentanter i VVS-virksomheder.
- Organisationernes fagblade vil samarbejde om artikler med arbejdsmiljøemner.

Malerbranchen

- Organisationerne afdækker, om der er AMO i de virksomheder, hvor det påkræves.
- Organisationerne hjælper virksomheder til at få valgt arbejdsmiljørepræsentanter.
- Der udarbejdes og formidles materiale til branchen om konkrete rådgivningsområder.
- Organisationerne kommunikerer ud til branchen om de positive effekter, der er ved at integrere arbejdsmiljø i alle arbejdsprocesser.

Tømrer- og snedker-virksomhed

- Dansk Byggeri og 3F formidler forebyggelsespakker mod ulykker, korrekt brug af hjælpemidler, værktøjer til styring af arbejdsmiljø, samt handleplanens øvrige budskaber i deres respektive fora.
- Med udgangspunkt i forebyggelsespakkerne for ulykker tilknyttes en proceskonsulent til en række små virksomheder for at gennemføre forebyggelsespakken.
- Organisationerne afholder informationskampagner om bl.a. nedstyrtningsfare ved tagarbejde.



Steffen Moos fra Moos Byggeri har søgt – og fået – to forebyggelsespakker. Blandt andet pakken 'Tunge løft'.



Træsektionen i Dansk Byggeri og 3F Byggegruppe har udarbejdet en plakat, der viser korrekt brug af rundsaven. Plakaten skal være med til at mindske antallet af ulykker, der sker ved arbejdet med skærende værktøjer.

Murerområdet

- Dansk Byggeri og 3F formidler forebyggelsespakker mod ulykker, korrekt brug af hjælpemidler, værktøjer til styring af arbejdsmiljø, samt handleplanens øvrige budskaber i deres respektive fora.
- Med udgangspunkt i forebyggelsespakkerne for ulykker tilknyttes en proceskonsulent til en række små virksomheder for at gennemføre forebyggelsespakken
- En tidligere kommunikationskampagne fra organisationerne rettet mod gruppepres kaldet 'Sig fra - Sig stop' genoplives af organisationerne.
- Pjece og præsentation for Dansk Byggeris medlemmer med hensyn til arbejdsmiljø og sikkerhed under udbud, arbejdsmiljøkoordinering under projektering og udførelse.